

Kom i gang med økologisk frugt og bær

Få svar på de oftest stillede spørgsmål i forbindelse med omlægning til økologi.

TEKST: RICHARD DE VISSER

GARTNERIRÅDGIVNINGEN A/S

RDV@VFL.DK

FOTO: ANNEMARIE BISGAARD OG COLOURBOX

Efterspørgselen efter økologiske varer er fortsat stigende. Samtidig er det et politisk mål, at Danmarks areal med økologisk landbrug er fordoblet inden 2020. Derfor er der gode grunde til at overveje etablering af økologiske arealer eller lægge eksisterende arealer om, også når det gælder grønsager, frugt og bær.

Der melder sig flere spørgsmål, når man begynder at tænke på økologi. Her er seks spørgsmål og svar, der kan hjælpe dig på vej.

1. Skal jeg etablere nyt eller lægge en eksisterende plantage om?

Du kan lægge en eksisterende plantage om. Der er således ingen krav om at starte fra bunden med nye planter. Der udbydes

p.t. ingen økologiske frugt- og bærplanter til udplantning, og derfor kan du anvende ikke-økologiske planter – som hovedregel barrodsplanter. Det undersøges i den økologiske frødatabase, om der er økologisk materiale til rådighed.

2. Skal jeg lægge det hele om på én gang?

Nej, du har mulighed for at dele omlægningen, så den sidste mark er omlagt senest fire år efter omlægningsstart. Ved flerårige kulturer (produktionstid mindst tre år) er parallelavl tilladt i op til fire år – det vil sige samme kultur økologisk og konventionel.

Ved at danne et selskab – anpartselskab eller aktieselskab – er det muligt at drive en økologisk og en konventionel bedrift, endda med samme kultur. Dog er der bestemte regler for pakning, opbevaring, køl med mere, du skal overholde.

Det er også muligt at drive en økologisk og konventionel enhed samtidigt under samme CVR-nummer, hvis du kan skille produktion og regnskab klart ad. Det kan eksempelvis være to bedrifter, der ligger hver for sig, den ene med korn, den anden med solbær. Her kan man opnå tilladelse til samtidig drift, og reglen om parallelavl gælder også her.

3. Hvornår kan jeg levere økologiske bær?

Som frugtavler med flerårige kulturer gælder, at afgrøden kan sælges som økologisk 36 måneder efter omlægning. Du kan frit vælge et tidspunkt på året, hvor du vil lægge om, bare det er den første i måneden (tabel 1). Det vil sige, at omlægningstidspunkt bedst kan svare sig lige før høst, så bliver den tredje høst

SPØRG KONSULENTEN – Hanne Lindhard er en af de konsulenter i GartneriRådgivningen, der kan hjælpe avlere i gang med økologisk produktion af frugt og bær.

Tabel 2 GartneriRådgivningens konsulenter hjælper med omlægning.		
Mona H. Christensen	Tlf. 87 40 54 78 Mail mhc@vfl.dk	Ansøgninger til investeringsstøtte og diverse puljer for økologer.
Richard de Visser	Tlf. 87 40 66 10 Mail rdv@vfl.dk	Fællesskema, driftstilskud, etableringstilskud og indberetning.
Hanne Lindhard	Tlf. 87 40 66 06 Mail hlp@vfl.dk	Kulturteknik, sortsvalg, produktionen i marken.

efter opstart økologisk. Indtil omlægningsdatoen dyrker du marken konventionelt.

4. Er der tilskud til økologi?

Der er både årligt tilskud til omlægning og økologisk drift samt diverse tilskud til forskning, udvikling og investeringer målrettet eller forbeholdt økologisk produktion.

Fra 2012 har det været muligt at søge etableringstilskud til økologiske plantager gennem Fællesskema, dog under visse betingelser.

5. Hvad gør jeg i marken?

Der er regler for gødskning, plantebeskyttelse og indkøb af planter. Alle disse regler findes i Vejledning for Økologisk Jordbrugsproduktion, der opdateres løbende på naturerhverv.fvm.dk. Disse regler medfører, at der skal nytænkes i plantagen, forebygges, idet der kun er godkendt få plantebeskyttelsesmidler. Desuden lader virkningen af de organiske gødninger, der bruges i økologien, sig vanskeligere forudsige end de mineralske. Sortsvalg får ekstra fokus. Hertil kommer, at ukrudtsbekæmpelse i flerårige kulturer en udfordring af de store. Heldigvis er der gode råd, erfaringer og hjælp at hente, blandt andet hos Gartnerirådgivningens konsulenter.

6. Hvordan kommer jeg i gang?

For at blive økologisk producent kræves en ansøgning om autorisation til NaturErhvervstyrelsen. Ansøgningen attesteres af en konsulent, der er godkendt af Brugerudvalget for Økologi. Det kan Richard de Visser, Gartnerirådgivningen, være behjælpelig med. Følgende år indberetter du den økologiske drift årligt gennem Fællesskema.

Gartnerirådgivningen tilbyder gratis omlægningstjek og sætter avlere med omlægningstanker ind i muligheder og praksis. I Gartnerirådgivningens Håndbog for Frugt- og Bæravlere 2012 findes yderligere oplysninger om økologisk produktion. Der henvises også til myndighedernes hjemmeside naturerhverv.fvm.dk. ■

Tabel 1

Forslag til omlægningstidspunkter for frugt og bær.

Kultur	Forslag omlægningstidspunkt
Solbær, ribs, stikkelsbær	1. juli
Surkirsebær	1. august
Æble og pære	1. september
Jordbær	1. juni

Tilskudsordninger

Økologiske frugt- og bæravlere har flere muligheder for at søge tilskud.

TEKST: MONA H. CHRISTENSEN
GARTNERIRÅDGIVNINGEN A/S
MHC@VFL.DK

Tilskud til etablering

Støtteordningen til etablering er ét-årig og forvaltes ligesom Enkeltbetalingen efter reglerne om direkte støtte. Støttesatsen afhænger af hvilken afgrøde, der etableres:

- 8.000 kroner per hektar for ribs, solbær, stikkelsbær og surkirsebær.
 - 25.000 kroner per hektar for blomme, blåbær, hindbær og sødkirsebær.
 - 50.000 kroner per hektar for pære og æble.
- For at kunne modtage støtte til etablering af arealer med økologiske frugttræer eller bærbuske skal du være autoriseret økolog eller have ansøgt om at blive det senest den 23. april 2013.

Støtte gives til arealer, der i perioden fra den 1. januar til 1. december etableres med økologiske frugttræer og bærbuske som æble, pære, solbær, ribs, blåbær, sødkirsebær, hindbær, stikkelsbær, blomme og surkirsebær.

Omlægningstilskud

Du kan søge om omlægningstilskud, hvis du lægger om til økologisk drift. Tilsagnsperioden, der er fem år, søges i Fællesskema og går fra 1. september i år 1 til 31. august i år 5. Omlægningstilskuddet er pt. på 1.050 kroner i de to første år og 100 kroner per hektar i de sidste tre år af tilsagnsperioden. Derudover kan du søge ekstensiv landbrugsstøtte. Tilskuddet er ét-årigt og søges i Fællesskema til samme år som ansøgningen. Betingelserne for at få ekstensiv landbrugsstøtte er, at du maksimalt gøder med 140 kilo kvælstof per hektar eller maksimalt 75 procent af markens kvælstofkvote og ikke bruger andet end økologisk godkendte bekæmpelsesmidler.

Økologisk investeringsstøtte

Denne tilskudsordning skal også medvirke til at udvide det økologiske areal. Tilskuddet udgør op til 40 procent af de tilskudsberettigede udgifter.

Tilsagn kan gives til de af NaturErhvervstyrelsens autoriserede økologiske jordbrugere,

der ejer eller forpagter en primær jordbrugsproduktion. Desuden er der krav om mindst 830 timer per år på bedriften, og der skal samlet investeres for mindst 100.000-300.000 kroner.

Det er en forudsætning, at teknologien er omfattet af den teknologiliste over nye og særligt relevante teknologier, som Aarhus Universitet har udarbejdet til brug for NaturErhvervstyrelsens prioritering af ansøgninger om tilskud under ordningen.

Avlere, der er medlem af en PO-ordning, skal være opmærksom på de aktioner, der er i afsetningsorganisationens driftsprogram. ■

PLANTEBESKYTTELSE – I økologisk produktion kan reguleringen af skadedyr blandt andet ske ved at opsætte redekasser til mejser og musvitter. Foto: Annemarie Bisgaard.